

Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunta
Olavinkatu 27
57130 Savonlinna

Viite: Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunnan lausuntopyyntö DNro 218/2022

Asia: Lausunto Savonlinnan kaupungin kestävän kehityksen ohjelmaluonnoksesta

Lausunnon antaja

Pirkko Räikkönen
jätehuoltoinsinööri
Savonlinnan alueellinen jätelautakunta
Olavinkatu 27
57130 Savonlinna
puhelin 015 527 400
fax 015 272 425

Lausunnon kohde

Savonlinnan rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös 23.2.2022 § 32 pyytää lausunto Savonlinnan kaupungin kestävän kehityksen ohjelmaluonnoksesta

LAUSUNTO

Savonlinnan alueellisen jätelautakunnan puolesta jätehuoltoinsinööri esittää pyydettyinä lausuntona seuraavaa:

Kestävän kehityksen ohjelma sisältää laajan kokonaisuuden, ja sen laatimisessa on huomioitu useita eri ohjelmia, strategioita ja suunnitelmia sekä paikalliselta että valtakunnalliselta tasolta. Ohjelmaa laatiessa on pidettävä mielessä eri osa-alueiden yhteydet toisiinsa, ja yhdessä paikassa aikaansaadun muutoksen vaikutukset toisaalla.

Erityislainsäädäntöä on huomioitu laajasti, mutta jätelain etusijajärjestyksen mukaista ensisijaista toimenpidettä eli jätteen syntymisen ehkäisyä ei ole kirjattu luonnokseen. Tämä tulisi olla lähtökohtana kiertotalouden edistämisessä ja luonnonvarojen käytön kestävyudessa, siten myös kestävän kehityksen ohjelmassa.

Ohjelmaluonnoksessa on huomioitu vesistöjen puhtaana säilymisestä huolehtiminen (SDG 6 ja 14), monimuotoinen luonto (SDG 15), terveys ja hyvinvointi (SDG 2 ja 3), hyvä koulutus (4), edullinen ja puhdas energia (SDG 7), työ ja talouskasvu (SDG 1, 8 ja 9), kestävät kaupungit ja yhteisöt (SDG 5, 10, 11, 16, 17), vastuullinen kuluttaminen (SDG 12)

sekä ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen (SDG 13). Jätehuollon saralla tehtäviä toimenpiteitä tai jätehuoltoon viittaavia mittareita on esitetty seuraavissa tavoitteissa:

- Vesistöjen puhtaana säilymisestä huolehtiminen
- Monimuotoinen luonto
- Vastuullinen kuluttaminen
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen, hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä

Vesistöjen puhtaana säilymisestä huolehtiminen

Vesistöjen puhtaana säilymisestä huolehtimisen mittariksi on asetettu jäteveden käsitte-lyasteen ohella käsitellyn jäteveden biologinen hapenkulutus sekä typen ja fosforin määrä. Toimenpiteitä on esitetty lähinnä viemäriverkostojen sekä jätevedenpuhdistamoi- den parantamiseksi ja ylläpitämiseksi. Viemäriverkoston ulkopuolelle jäävien, kunnan jä- tehuollon järjestämisvastuulle jätelain 32 §:n nojalla kuuluvien kiinteistöjen jätevesihuol- toon viitataan toimenpiteessä 1.13 (jätevesisuunnitelmien käsittely rakennuslupa- tai toi- menpidelupahakemuksen yhteydessä). Jätehuoltoviranomaisen näkökulmasta ohjel- massa tulisi huomioida tarkemmin haja-asutusalueilla, etenkin syrjäisillä seuduilla, jäte- vesihuolto ja siihen liittyvä saostus- ja umpisäiliölietteiden käsittely ja kuljettaminen kun- nallisille jäteveden vastaanottoaikoille. Jätevesien käsittelyn järjestämistä ja hyödyntä- mistä tulisi kestävän kehityksen ja kiertotalouden kannalta tarkastella kriittisesti, ja pyr- kiä lisäämään kuivasanitaatiota virtsa- ja ulosteperäisten eli ns. mustien jätevesien vähen- tämiseksi ja ravinteiden kierrättämiseksi niiden syntypaikalla.

Monimuotoinen luonto

Monimuotoisen luonnon tavoittelemiseksi on yhdeksi toimenpiteeksi esitetty ympäristön roskaantumisen ehkäisemistä ja siivouskampanjoiden järjestämistä. Tälle ei kuitenkaan ole esitetty mittaria. Vaihtoehtoja roskaantumisen ehkäisemisen mittariksi ovat esimer- kiksi roskaantumisolmoitusten määrä tai jätehuoltoon liittyneiden kiinteistöjen %-osuus kaikista kiinteistöistä.

Vastuullinen kuluttaminen

Vastuullisen kuluttamisen tavoitteeseen on sisällytetty paljon kunnallisen jätehuollon pii- riin kuuluvia toimenpiteitä. Näistä tärkein kunnan jätehuoltoviranomaisen kannalta on jättepoliittisen ohjelman laatiminen, ja tämän kirjaaminen kestävän kehityksen ohjelmaan on hyvä asia. Jätehuoltopoliittinen ohjelma on alueellinen, ja se on huomioitava nyt luon- nosvaiheessa olevassa kestävän kehityksen ohjelmassa.

Ohjelmassa on viitattu Laiturilla 2-hankkeen kyselytutkimukseen, jonka mukaan mm. muovinkeräyspisteiden verkosto ei ole Savonlinnassa riittävän kattava. Tämä on esi- merkki siitä, että ensisijaisesti tulisi vähentää muovipakkausten päätymistä jätteeksi. Kes- tävämpi ratkaisu on pyrkiä muuttamaan kulutustottumuksia siten, että ei osteta ylipakat- tuja tuotteita. Kiertotalouden kannalta kierrätyspisteiden lukumäärää ja saavutettavuutta parempi mittari on syntyvän jätteen määrä jätelajeittain ja niiden prosentuaalinen kier- rätysaste. Nykyisellään Savonlinnassa kerättävä sekajäte välivarastoidaan Nousialan jäte- asemalla, ja toimitetaan Riikinvoima Oy:n polttolaitokselle hyödynnettäväksi energiana. Euroopan unionin rahoittamissa hankkeissa jätteenpolto rinnastetaan hyvin usein kaa- topaikkakäsittelyyn, myös yhdistettynä energian talteenottoon.

Hyötykäytön muotoja voi katsoa olevan uudelleenkäyttö, hyödyntäminen materiaalina ja hyödyntäminen energiana. Toimenpiteistä yhteiskäytön edistäminen ja monilainajärjestelmien perustaminen edesauttaa jo markkinoilla olevien kulutushyödykkeiden uudelleenkäyttöä ja työpaikkojen luomista. Yhdyskuntajätteen hyödyntäminen materiaalina toteutuu parhaiten yritystoiminnoissa, mutta se edellyttää tutkimus- ja kehitystyötä sekä materiaalien ympäristövaikutusten ja kierrätettävyyden huomioimista tuotteiden ja prosessien suunnittelussa. Energiahyödyntäminen on kiertotalouden saavuttamista hidastava lukko-tilanne, joka vähentää jätteenpolton hyötyvien toimijoiden siirtymistä kiertotalouteen. Kestävän kehityksen näkökulmasta kaatopaikkasijoittamisen ja jätteenpolton sijaan tulisi panostaa enemmän jätteen määrän vähentämiseen, uudelleen käyttöön ja kierrätykseen. Kestävän kehityksen ohjelmassa voisi kategorioida ensi- ja toissijaisesti toivottavat jätteen hyödyntämistavat.

Kuluttamisen vähentäminen ja kulutustottumusten muuttaminen, ruokahävikin vähentäminen ja jätteen lajittelun edistäminen edellyttävät kuntalaisten tietoisuuden lisäämistä. Yleisesti kampanjat, tiedotus ja valitus ovat hyviä keinoja, ja kunnallisen jätehuollon saralla yleinen tiedotus, valistus ja neuvonta on siirretty kunnallisen jätehuolto-yhtiön hoitettavaksi. Ohjelmassa ei ole huomioitu sitä, kuinka näiden toimenpiteiden toteutumista tulisi seurata ja mitkä ovat niiden mittarit. Hyvänä mittarina voisi pitää neuvontaan, tiedotukseen, valistukseen ja niihin liittyviin kampanjoihin kohdistettua rahamäärää asukasta kohden. Kierrätyksen ja hyötykäytön edistämisen sekä ruokajätteen hyödyntämisen mittareina voisi käyttää jo edellä mainittuja syntyvän jätteen määrää jätelajeittain ja niiden prosentuaalista kierrätysastetta suhteessa syntyneen jätteen kokonaismäärään.

Kiertotalous ei ole selkeärajainen tai tiukasti määritelty käsite. Kiertotalousajattelu rakentuu tuotteiden ja tuotantoprosessien ekologisesta suunnittelusta ja jättopolitiikasta. Kiertotaloudella tarkoitetaan muun muassa tuotteiden ekologista suunnittelua, tuotteiden korvaamista palveluilla, tuotteiden tai niiden osien kierrättämistä ja uudelleenkäyttöä sekä jätteen hyödyntämistä. Suunnittelussa otetaan ensisijaisesti huomioon tuotteiden materiaalivalinnat eli materiaalin laatu ja määrä, haitallisten aineiden käytön vähentäminen ja yksinkertainen materiaalisältö. Kierrätysraaka-aineiden käyttö tulisi asettaa ensisijaiseksi.

Erityisesti kulutushyödykkeiden suunnittelussa ja kehityksessä on otettava huomioon ohjelmaluonnokseen kirjatut materiaalitehokkuuden parantaminen, tuotteiden eliniän pidentäminen ja kierrätettävyyden lisääminen. Listaan tulisi lisätä tuotteen korjattavuus ja uudelleenkäyttö, ja vasta tämän jälkeen tuotteen kierrätys materiaalina. Toisin sanoen pyritään ensisijaisesti ehkäisemään ylikulutusta ja jätteen syntymistä. Suunnitteluun liittyvät tekniset materiaaliset kysymykset ovat eettisiä, ja vaikuttavat suoraan kestävän kehityksen toteutumiseen sekä syntyvän jätteen määrään. Tähän pystytään vaikuttamaan muuttamalla kulutustottumuksia kestävämmiksi.

Yhteenveto

Kiertotalous ja kestävä kehitys mahdollistetaan löytämällä toimivat ratkaisut syihin, ei seurauksiin. Kaikkien hyödykkeiden ja palveluiden vaikutukset talouteen, ympäristöön ja ihmisiin määritellään suunnittelupöydän ääressä, ja Savonlinnan kaupungin tulee kestävän kehityksen ohjelmassaan ottaa lähtökohdaksi kestävä ja kiertotaloutta edistävä suunnitelma.

nittelu sekä palveluiden että kulutushyödykkeiden tuotannossa, unohtamatta kuntalaisten ja kuntatoimijoiden valistamista vastuullisesta kuluttamisesta. Kiertotalouden tarkoituksena ei ole heikentää elämisen tasoa, vaan mahdollistaa hyvä elämä ja talouskasvu kuluttamatta luonnonvaroja enempää tai nopeammin kuin planeettamme niitä tuottaa.

Tarkentamalla tavoitteiden saavuttamisen toimenpiteitä, sekä erityisesti toteutumisen seurannassa käytettäviä mittareita, on ohjelma soveltuvien osin toteutettavissa Savonlinnan kaupungissa läpi koko yhteisön.

Savonlinnassa 31.3.2022

Pirkko Räikkönen
jätehuoltoinsinööri
Savonlinnan kaupunki
Alueellinen jätelautakunta
Olavinkatu 27
57130 Savonlinna
044 417 4612